

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentset versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B**

NÕUKOGU DIREKTIIV 98/24/EÜ,

7. aprill 1998,

**töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl
(neljateistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)**

(EÜT L 131, 5.5.1998, lk 11)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/30/EÜ, 20. juuni 2007	L 165	21	27.6.2007
► <u>M2</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/27/EL, 26. veebruar 2014	L 65	1	5.3.2014
► <u>M3</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1243, 20. juuni 2019	L 198	241	25.7.2019
► <u>M4</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/869, 13. märts 2024	L 869	1	19.3.2024

NÕUKOGU DIREKTIIV 98/24/EÜ,**7. aprill 1998,****töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl (neljateistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)**

I JAGU

ÜLDSÄTTED*Artikkel 1***Eesmärk ja reguleerimisala**

1. Käesolev direktiiv, mis on neljateistkümnes üksikdirektiiv direktiivi 89/39/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses, sätestab miinimumnõuded töötajate kaitseks töökohal esinevate keemiliste mõjurite toimel või keemiliste mõjuritega seotud töödel nende ohutusele ja tervisele tekkiva või tekkida võiva ohu eest.

2. Käesoleva direktiivi nõudeid kohaldatakse juhul, kui töökohal esinevad või võivad esineda ohtlikud keemilised mõjurid, ilma et see piiraks nende keemiliste mõjuritega seotud sätete kohaldamist, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel vastuvõetud direktiive järgivaid kiirguskaitseabinõusid.

3. Käesoleva direktiivi nõudeid kohaldatakse tööl esinevate kantserogeenide suhtes, ilma et see piiraks töötajate kaitset kantserogeensete ainetega kokkupuutest tuleneva ohu eest tööl käsitleva nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiivi 90/394/EMÜ (kuues üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) ⁽¹⁾ rangemate ja/või erisätete kohaldamist.

4. Direktiivi 89/391/EMÜ sätteid kohaldatakse tervikuna kogu käesolevas artiklis nimetatud valdkonnas, ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sisalduvate rangemate ja/või erisätete kohaldamist.

5. Seoses ohtlike keemiliste mõjurite veoga kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid, ilma et see piiraks rangemate ja/või erisätete kohaldamist, mis sisalduvad direktiivides 94/55/EÜ ⁽²⁾ ja 96/49/EÜ, ⁽³⁾ direktiivi

⁽¹⁾ EÜT L 196, 26.7.1990, lk 1.

⁽²⁾ Nõukogu 21. novembri 1994. aasta direktiiv 94/55/EÜ ohtlike kaupade vedu maanteel käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 319, 12.12.1994, lk 7). Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 96/86/EÜ (EÜT L 335, 24.12.1996, lk 43).

⁽³⁾ Nõukogu 23. juuli 1996. aasta direktiiv 96/49/EÜ ohtlike kaupade vedu raudteel käsitlevate seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 235, 17.9.1996, lk 25). Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 96/87/EÜ (EÜT L 335, 24.12.1996, lk 45).

▼B

93/75/EMÜ⁽¹⁾ artiklis 2 määratletud IMDG-koodis, IBC-koodis ja IGC-koodis, rahvusvahelise ohtlike kaupade siseveeteedel vedamise Euroopa kokkuleppes ja määruses ohtlike ainete Reini jõel vedamise kohta, nagu need on võetud ühenduse õigusaktidesse ohtlike kaupade ohutut vedu käsitlevates tehnilistes juhendites, mille rahvusvaheline tsiviillennundusorganisatsioon on käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeval välja andnud.

*Artikkel 2***Mõisted**

Käesoleva direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *keemiline mõjur* — keemiline element või ühend kas üksi või segatuna, looduslikult leiduv või valmistatud, mida kasutatakse või lastakse välja, kaasa arvatud selle kui jäätmeloodusesse laskmine, mis tahes töö käigus ja olenemata sellest, kas see on toodetud kavatselt või mitte ja kas seda turustatakse või mitte;
- b) *ohtlik keemiline mõjur* —

▼M2

- i) keemiline mõjur, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1272/2008⁽²⁾ sätestatud mis tahes füüsilise ja/või terviseohu klassi kriteeriumide kohaselt ohtlik, olenemata sellest, kas nimetatud keemiline mõjur on kõnealuse määruse alusel klassifitseeritud või mitte;

- iii) keemiline mõjur, mis ei ole ohtlik käesoleva artikli punkti b alapunkti i kohaste klassifitseerimiskriteeriumide järgi, kuid mis oma füüsikalise-keemiliste, keemiliste või toksikoloogiliste omaduste ja töökohas kasutamise või esinemisviisi tõttu võib tekitada riski töötajate ohutusele ja tervisele, kaasa arvatud keemilised mõjurid, millele on artikli 3 alusel määratud ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas.

▼B

- c) *keemiliste mõjuritega seotud töö* — töö, mille puhul mis tahes järgus, kaasa arvatud tootmine, käitlemine, ladustamine, vedamine või kõrvaldamine ja töötlemine, kasutatakse keemilisi mõjureid või kavatakse neid kasutada või mis on selle töö tulemuseks;

⁽¹⁾ Nõukogu 13. septembri 1993. aasta direktiiv 93/75/EMÜ miinimumnõuete kohta, mis käsitlevad ohtlike või saastavaid kaupu vedavaid laevu, mis suunduvad ühenduse sadamatesse või lahkuvad sealt (EÜT L 247, 5.10.1993, lk 19). Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 97/34/EÜ (EÜT L 158, 17.6.1997, lk 40).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

▼ B

- d) *ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas* — kindlaksmääratud vaatlusperioodi jooksul töötaja hingamispiirkonna õhus keemilise mõjuri kontsentratsiooni aja-kaalu keskmine piirnorm, kui ei ole teisiti määratud;
- e) *bioloogiline piirnorm* — asjassepuutuva mõjuri, selle ainevahetuse või toime näitaja piirkontsentratsioon vastavas bioloogilises kasvukeskkonnas;
- f) *tervisekontroll* — üksiktöötaja hindamine tema tervisliku seisundi kindlakstegemiseks eriomaste mõjuritega kokkupuutumise tõttu töökohal;
- g) *oht* — keemilise mõjuri sisemine omadus potentsiaalselt põhjustada kahju;
- h) *risk* — tõenäosus, et konkreetsete kasutamise- ja/või kokkupuudetingimuste puhul tekib kahjusaamisvõimalus.

*Artikkel 3***Ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas ja bioloogilised piirnormid**

1. Komisjon hindab ohtlike keemiliste mõjurite tervisele kahjuliku toime ja töökeskkonna ohutegurite taseme vahelist sidet kõige viimaste teaduslike andmete sõltumatu teadusliku hindamise abil.
2. Lõikes 1 kirjeldatud hindamise alusel esitab komisjon pärast konsulteerimist tööohutuse, tööhügieeni ja tervishoiu nõuandekomiteega Euroopa eesmärgina töötajate kaitseks keemilistest mõjuritest tulenevate riskide eest ühenduse tasandil määratavad ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas.

▼ M3

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 12a vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi täiendamiseks, kehtestades käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud ohtlike ainete soovituslikud piirnormid töökeskkonnas või vaadates need läbi, võttes arvesse mõõtmismeetodite kättesaadavust.

Liikmesriigid teatavad töövõtjate ja tööandjate organisatsioonidele liidu tasandil määratud ohtlike ainete soovituslikud piirnormid töökeskkonnas.

Kui nõuetekohaselt põhjendatud ja erakorralistel juhtudel, mis kujutavad endast vahetut, otsust ja tõsist ohtu töötajate ja muude isikute füüsilisele tervisele ja ohutusele, on tungiva kiireloomulisuse tõttu vaja võtta meetmeid väga lühikese aja jooksul, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele artiklis 12b sätestatud menetlust.

▼ B

3. Keemiliste mõjurite kohta, mille jaoks on ühenduse tasandil määratud soovituslik ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas, kehtestavad liikmesriigid ühenduse piirnormi, arvesse võttes siseriikliku ohtlike ainete piirnormi töökeskkonnas, määrates selle siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt.

▼B

4. Ühenduse tasandil võidakse kehtestada siduvad ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas, mille puhul soovituslike töökeskkonna ohutegurite kehtestamisel arvesse võetud tegurite kõrval arvestatakse teostatavustegureid, säilitades eesmärgi tagada tööl töötajate tervis. Sellised piirnormid kehtestatakse kooskõlas asutamislepingu artikliga 118a ja sätestatakse käesoleva direktiivi I lisas.
5. Keemilise mõjuri kohta, mille jaoks on kehtestatud siduv ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas, kehtestavad liikmesriigid vastava siseriikliku siduva ohtlike ainete piirnormi töökeskkonnas, mis põhineb ühenduse piirnormil, kuid ei ületa seda.
6. Ühenduse tasandil võidakse lõikes 1 kirjeldatud hindamise ja kasutatavate mõõtmismeetodite alusel kehtestada siduvad bioloogilised piirnormid, mille puhul tuleb arvestada teostatavustegureid, säilitades eesmärgi tagada tööl töötajate tervis. Sellised piirnormid kehtestatakse vastavalt asutamislepingu artiklis 118a sätestatud korrale ning sätestatakse koos muu asjaomase teabega tervisekontrolli kohta käesoleva direktiivi II lisas.
7. Keemilise mõjuri kohta, mille jaoks on kehtestatud siduv bioloogiline piirnorm, kehtestavad liikmesriigid vastava siseriikliku siduva bioloogilise piirnormi, mis põhineb ühenduse piirnormil, kuid ei ületa seda.
8. Kui liikmesriik võtab keemilise mõjuri jaoks kasutusele siseriikliku ohtlike ainete piirnormi töökeskkonnas või siseriikliku bioloogilise piirnormi või täpsustab neid, teatab ta sellest komisjonile ja teistele liikmesriikidele, lisades teaduslikud ja tehnilised andmed. Komisjon võtab asjakohased meetmed.
9. Artikli 15 alusel liikmesriikide poolt esitatud aruannete põhjal hindab komisjon, kuidas liikmesriigid on vastavate siseriiklike ohtlike ainete piirnormide töökeskkonnas kehtestamisel võtnud arvesse ühenduse soovituslikke piirnorme.
10. Seoses ohtlike ainete piirnormidega töökeskkonnas töötatakse kooskõlas artikli 12 lõikega 2 välja standardmeetodid töökoha õhus esinevate ainete kontsentratsiooni mõõtmiseks ja hindamiseks.

II JAGU

TÖÖANDJA KOHUSTUSED

*Artikkel 4***Ohtlikest keemilistest mõjuritest tuleneva riski kindlaksmääramine ja hindamine**

1. Direktiivi 89/391/EMÜ artikli 6 lõikes 3 ja artikli 9 lõikes 1 sätestatud kohustusi täites teeb tööandja kõigepealt kindlaks, kas töökohas on ohtlikke keemilisi mõjureid. Kui neid esineb, siis hindab ta nende keemilistest mõjuritest tulenevat riski töötajate tervisele ja ohutusele, võttes arvesse:

▼B

— nende ohtlike omadusi,

▼M2

— tarnija esitatud teavet seoses ohutuse ja terviseega (näiteks asjakohased ohutuskaardid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1907/2006 ⁽¹⁾),

▼B

— selliste mõjuritega kokkupuute taset, liiki ja kestust,

— selliste mõjuritega seotud töötingimusi, kaasa arvatud mõjurite hulk,

— kõnealuse liikmesriigi territooriumil kehtestatud ohtlike ainete piirnorme töökeskkonnas või bioloogilisi piirnorme,

— võetud või võetavate meetmete toimet,

— senise tervisekontrolli põhjal tehtud otsuseid, kui need on kättesaadavad.

Tööandja saab riski hindamiseks vajaliku lisateavet tarnijalt või muudest kergesti kättesaadavatest allikatest. Vajaduse korral peab selline lisateave sisaldama erihinnangut kasutajatele tuleneva riski kohta, nagu on kehtestatud keemilisi mõjureid käsitlevate ühenduse õigusaktide alusel.

2. Tööandja pädevuses peab olema riski hindamine vastavalt direktiivi 89/391/EMÜ artikliga 9 ning ta teeb kindlaks, millised meetmed on võetud kooskõlas käesoleva direktiivi artiklitega 5 ja 6. Riski hinnang dokumenteeritakse vastavalt siseriiklikele normidele ja tavale ning selles võib sisalduda tööandja põhjendus selle kohta, et keemiliste mõjuritega seotud riski laad ja ulatus teeb edasise üksikasjaliku riski hindamise tarbetuks. Riski hindamine toimub ajakohaselt, eelkõige siis, kui on toimunud olulisi muudatusi, mis põhjustavad selle vananemist, või kui tervisekontrolli tulemused näitavad, et hindamine on vajalik.

3. Riski hindamisse kaasatakse teatud tööd ettevõttes ja asutuses, nagu hooldustööd, mille puhul võib ette näha, et on võimalus oluliselt kokku puutuda ohuteguritega, või mille tagajärjeks võib muudel põhjustel olla isegi pärast kõigi tehniliste meetmete võtmist kahjulik toime ohutusele ja tervisele.

4. Kui töö käigus puututakse kokku mitme keemilise mõjuriga, hinnatakse riski kõigi nende keemiliste mõjurite koosmõjust tuleneva riski alusel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

▼B

5. Ohtlike keemiliste mõjuritega seotud uue töö korral alustatakse tööd alles siis, kui kõnealuse töö riski on hinnatud ja kindlakstehtud ennetusmeetmed on rakendatud.

6. Riski kindlaksmääramise ja hindamise praktilised juhendid ja nende läbivaatamise ning vajaduse korral kohaldamise kord töötatakse välja artikli 12 lõike 2 kohaselt.

*Artikkel 5***Üldpõhimõtted ohtlike keemiliste mõjuritega seotud riski vältimiseks ja käesoleva direktiivi kohaldamiseks riski hindamisel**

1. Täites oma kohustust tagada töötajate tervis ja ohutus ohtlike keemiliste mõjuritega seotud tööl, võtab tööandja direktiivi 89/391/EMÜ artikli 6 lõigetes 1 ja 2 sätestatud vajalikud ennetusmeetmed ja käesolevas direktiivis sätestatud meetmed.

2. Ohtlike keemiliste mõjuritega seotud risk tööol töötajate tervisele ja ohutusele kõrvaldatakse või vähendatakse miinimumini järgmiste vahendite abil:

- töökohas tööprotsessi kavandamine ja korraldamine,
- keemiliste mõjuritega töötamiseks sobivate vahendite kasutamine ja nende korrashoid, mis tagab töötajate tervise ja ohutuse tööl,
- ohtlike mõjuritega kokkupuutuvate või tõenäoliselt kokkupuutuvate isikute arvu vähendamine miinimumini,
- ohtlike mõjuritega kokkupuutumisaja ja intensiivsuse vähendamine miinimumini,
- asjakohaste hügieenimeetmete võtmine,
- töökohas asjaomaseks tööks vajaliku keemiliste mõjurite koguse vähendamine miinimumini,
- sobivad tööprotseduurid, kaasa arvatud töökoha piires ohtlike keemiliste mõjurite ja selliseid keemilisi mõjureid sisaldavate jäätmete ohutu käitlemise, ladustamise ja veo korraldamine.

Riski kontrollimiseks võetavate ennetusmeetmete praktilised juhendid töötatakse välja artikli 12 lõike 2 kohaselt.

3. Juhul kui artikli 4 lõikes 1 osutatud hindamise tulemustest ilmneb töötajate ohutusele ja tervisele tulenev risk, kohaldatakse artiklites 6, 7 ja 10 sätestatud kaitse-, ennetus- ja järelevalvemeetmeid.

▼B

4. Juhul kui artikli 4 lõikes 1 osutatud riski hindamise tulemustest ilmneb, et töökohal esineva keemilise mõjuri koguse tõttu tuleneb sellest töötajate ohutusele ja tervisele vaid väike risk ning käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaselt võetud meetmest piisab riski vähendamiseks, siis artiklite 6, 7 ja 10 sätteid ei kohaldata.

*Artikkel 6***Spetsiifilised kaitse- ja ennetusmeetmed**

1. Tööandja tagab, et töötajate ohutusele ja tervisele ohtlikest keemilistest mõjuritest tulenev risk tööol on vähendatud miinimumini.

2. Lõiget 1 kohaldades kasutatakse eelistatavalt asendamist, millega tööandja väldib ohtliku keemilise mõjuri kasutamist, asendades selle niisuguse keemilise mõjuri või menetlusega, mis kasutamistingimuste nõudeid järgides ei ole ohtlik või on töötajate ohutusele ja tervisele vähem ohtlik niisuguses olukorras.

Juhul kui töö laad ei luba artiklis 4 osutatud tööd ja riski hindamist arvesse võttes kõrvaldada riski asendamise abil, tagab tööandja riski vähendamise miinimumini, kohaldades kaitse- ja ennetusmeetmeid, mis on kooskõlas riski hindamisega artikli 4 kohaselt. Nimetatud meetmetes sisalduvad tähtsuse järjekorras:

- a) asjakohaste tööprotsesside ja tehniliste kontrollide kavandamine ning sobivate vahendite ja materjalide kasutamine, et vältida või vähendada selliste ohtlike keemiliste mõjurite väljalaskmist, millest võib tuleneda risk töötajate ohutusele ja tervisele tööol;
- b) ühiskaitsemeetmete kohaldamine riski esinemiskohas, näiteks piisav ventilatsioon ja asjakohased korraldusmeetmed;
- c) juhul kui kokkupuudet ohtlike mõjuritega ei ole võimalik ära hoida muul viisil, siis individuaalsete kaitsevahendite kasutamine, kaasa arvatud isikukaitsevahendid.

Riski kontrollimiseks võetavate kaitse- ja ennetusmeetmete praktilised juhendid töötatakse välja artikli 12 lõike 2 kohaselt.

3. Kui see on vajalik riski laadi arvestades, kaasneb käesoleva artikli lõikes 2 osutatud meetmetega tervisekontroll vastavalt artiklile 10.

4. Kui tööandja ei tõenda selgelt teiste hindamisvahenditega, et lõike 2 kohaselt on saavutatud piisav riski ärahoidmine ja kaitse, teeb tööandja töökohal töötajatele terviseriski põhjustavate keemiliste mõjurite mõõtmisi regulaarselt või siis, kui töötingimustes toimub muutusi, mis võivad mõjutada töötajate kokkupuudet keemiliste mõjuritega, vastavalt vajadusele, eriti seoses ohtlike ainete piirnormidega töökeskkonnas.

▼B

5. Artiklis 4 sätestatud või sellest tulenevate kohustuste täitmisel võtab tööandja arvesse käesoleva artikli lõikes 4 osutatud menetluste tulemusi.

Iga kord, kui liikmesriigi territooriumil kehtestatud ohtlike ainete piirnormi töökeskkonnas on ületatud, peab tööandja kõnealust piirnormi arvesse võttes olukorra viivitamata parandama, rakendades ennetus- ja kaitsemeetmeid.

6. Artiklites 4 ja 5 osutatud riski üldhinnangu ja ärahoidmise üldpõhimõtete alusel võtab tööandja toimingute laadiga sobivaid tehnilisi ja/või organisatsioonilisi meetmeid, kaasa arvatud ladustamine, käitlemine ja omavahel kokkusobimatute keemiliste mõjurite eraldamine, tagades töötajate kaitse keemiliste mõjurite füüsikalise-keemilistest omadustest tuleneva ohu vastu. Eelkõige võtab ta tähtsuse järjekorras meetmeid, et:

- a) hoida ära kergestisüttivate ainete ohtlike kontsentratsioonide või keemiliselt ebastabiilsete ainete ohtlike koguste esinemine töökohas või seal, kus töö laad seda ei luba,
- b) vältida selliste süüteallikate esinemist, mis võivad tekitada tulekahjusid ja plahvatusi, või ebasoodsate tingimuste esinemist, mis võivad põhjustada keemiliselt ebastabiilsete ainete või ainesegude poolt kahjulike füüsiliste tagajärgede tekitamist,
- c) vähendada töötajate tervisele ja ohutusele kahjulikke tagajärgi kergestisüttivate ainete süttimise tõttu puhkenud tulekahju või plahvatuse korral või keemiliselt ebastabiilsete ainete või ainesegude põhjustatud kahjulikke füüsilisi tagajärgi.

Tööandja poolt töötajate kaitseks ettenähtud töövahendid ja kaitseüsteemid vastavad tervise ja ohutusega seoses kujundust, töötlemist ja tarnimist käsitlevatele asjakohastele ühenduse sätetele. Tööandja poolt võetud tehnilised ja/või organisatsioonilised meetmed võtavad arvesse potentsiaalselt plahvatusohtlikus atmosfääris kasutamiseks ettenähtud vahendeid ja kaitseüsteeme käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta 23. märtsil 1994 antud Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisdirektiivi 94/9/EÜ⁽¹⁾ I lisas esitatud vahendite grupeerimist ja on sellega kooskõlas.

Tööandja võtab meetmeid, et tagada piisav kontroll tootmisettevõtte, vahendite ja seadmete üle või plahvatust summutavate või plahvatuse survet vähendavate toimingute sooritamiseks.

⁽¹⁾ EÜT L 100, 19.4.1994, lk 1.

Artikkel 7

Õnnetuste, vahejuhtumite ja eriolukordade puhul tegutsemise kord

1. Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artiklis 8 sätestatud kohustusi, peab tööandja töötajate ohutuse ja tervise kaitseks töökohal olevate keemiliste mõjuritega seotud õnnetuste, vahejuhtumite või eriolukordade eest kehtestama korra (tegevuskava), millest juhitudakse vastava olukorra tekkimisel, et võtta asjakohaseid meetmeid. Nimetatud kord sisaldab asjakohaseid regulaarselt korraldatavaid tööohutusõppusi ja asjakohaste esmaabivahendite olemasolu tagamist.

2. Lõikes 1 nimetatud olukorra tekkimisel astub tööandja viivitamata samme, et juhtumi tagajärgi vähendada ning informeerida sellest asjasepuutuvaid töötajaid.

Olukorra normaliseerimiseks:

— rakendab tööandja olukorra parandamiseks sobivaid meetmeid nii kiiresti kui võimalik,

— lubatakse kahjustatud piirkonda vaid neid töötajaid, keda on vaja paranduste ja muude vajalike tööde tegemiseks.

3. Töötajatele, kes on lubatud töötama kahjustatud piirkonnas, tagatakse asjakohane kaitseriietus, isikukaitsevahendid, eriohutusvahendid ja -seadmed, mida nad peavad kasutama olukorra lõppemiseni; kõnealune olukord ei tohi jääda kestma.

Kaitsmata inimestel ei lubata kahjustatud piirkonnas viibida.

4. Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artikli 8 kohaldamist, võtab tööandja vajalikke meetmeid, et võtta kasutusele hoiatus- ja muud edastamissüsteemid, mis on vajalikud selleks, et anda märku suurenenud riskist ohutusele ja tervisele ning võimaldada asjakohaselt reageerida ja alustada vajaduse korral kohe parandusmeetmete võtmist, abiandmist, evakueerimis- ja päästeoperatsioone.

5. Tööandja tagab, et ohtlike keemiliste mõjuritega seotud eriolukorda käsitlev teave on kättesaadav. Nimetatud teavet võivad kasutada asjaomased ettevõttesisesed ja -välised päästetalitused. Selles teabes peab sisalduma:

— eelteade asjaomaste tööalaste ohtude, ohu kindlakstegemise korra, ettevaatusabinõude ja menetluste kohta, nii et päästetalitused saavad valmistada ette oma tegutsemiskorra ja ettevaatusabinõud,

▼B

- kogu kättesaadav teave, kaasa arvatud vastavalt käesolevale artiklile väljatöötatud kord, mis käsitleb õnnetuse või eriolukorra ajal tekkinud või tekkida võivaid ohte.

*Artikkel 8***Töötajate teavitamine ja koolitus**

1. Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artiklite 10 ja 12 kohaldamist, tagab tööandja, et töötajatele ja/või nende esindajatele antakse järgmist teavet:

- käesoleva direktiivi artikli 4 kohaselt saadud andmed ning lisateated alati, kui suurem muutus töökohal toob kaasa ka nimetatud andmete muutumise,
- teatud töökohal esinevate ohtlike keemiliste mõjurite kohta, nagu näiteks nimetatud mõjurite nimetus, sellest tulenev risk tervisele ja ohutusele, asjakohased ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas ja muud seadusandlikud sätted,
- koolitus ja teave sobivate ettevaatusabinõude ja võetavate meetmete kohta enda ja teiste töötajate kaitsmiseks töökohas,

▼M2

- võimalus tutvuda kõigi ohutusandmetega, mis tarnija esitab kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikliga 31;

▼B

ning et see teave on:

- esitatud käesoleva direktiivi artikli 4 järgi toimunud riski hindamise tulemustekohasel viisil. Sõltuvalt nimetatud artiklis nõutud hindamisel ilmnenu riski laadist ja tasemest võib see viis varieeruda suulisest edastamisest kirjaliku teabega varustatud individuaalse juhendamise ja koolitamiseni,
- ajakohastatud, võttes arvesse muutuvaid asjaolusid.

2. Juhul kui tööl kasutatavad mahutid ja torustik ei ole märgistatud asjakohaste keemiliste mõjurite märgistamist ja ohutusmärke töökohal käsitlevate ühenduse õigusaktide kohaselt, tagab tööandja eespool nimetatud õigusaktides ettenähtud erandite kohaldamist piiramata, et mahutite ja torustike sisaldis ning nimetatud sisaldise laad ja kõik sellega seotud ohud oleksid selgelt kindlaks tehtavad.

▼M2

3. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid, mis on vajalikud tagamaks, et tööandja võiks taotluse korral saada eelistatavalt tootjalt või tarnijalt kogu ohtlike keemilisi mõjureid käsitleva teabe, mis on vajalik käesoleva direktiivi artikli 4 lõike 1 kohaldamiseks, niivõrd kui määrus (EÜ) nr 1907/2006 ega määrus (EÜ) nr 1272/2008 ei sisalda teabe andmise kohustust.

▼B

III JAGU

MUUD SÄTTED

*Artikkel 9***Keelud**

1. Selleks et hoida ära teatavatest keemilistest mõjuritest ja/või keemiliste mõjuritega seotud töödest tulenev oht töötajate tervisele, keelatakse III lisas esitatud keemiliste mõjurite tootmine, töötlemine või tööl kasutamine ja nendega seotud tööd selles lisas piiritletud ulatuses.

2. Liikmesriigid võivad lubada lõike 1 nõuetest erandite tegemist järgmistel asjaoludel:

- ainult teadusuuringu ja katsetamise, kaasa arvatud analüüsi otstarbel,
- töö puhul, mis on ette nähtud kõrvalsaaduse või jäätmena esinevate keemiliste mõjurite kõrvaldamiseks,
- lõikes 1 osutatud keemiliste mõjurite tootmine vaheainena kasutamiseks ja sellise vaheaine kasutamisel.

Tuleb vältida töötajate kokkupuudet lõikes 1 osutatud keemiliste mõjuritega, eelkõige ette nähes, et nimetatud keemiliste mõjurite tootmine ja varaseim võimalik vahendajana kasutamine peab toimuma ühesainsas suletud süsteemis, millest eespool nimetatud keemilisi mõjureid võib eemaldada ainult protsessi jälgimiseks või süsteemi hooldamiseks.

Liikmesriigid võivad süsteemide jaoks ette näha individuaalload.

3. Lõike 2 kohaselt lubatud erandite tegemiseks nõuab pädev asutus tööandjalt järgmise teabe esitamist:

- erandi taotlemise põhjus,
- aasta jooksul kasutatava keemilise mõjuri koguhulk,
- kõnealune töö ja/või reaktsioonid või protsessid,
- kõnealuste töötajate tõenäoline arv,

▼B

- asjassepuutuvate töötajate ohutuse ja tervise kaitseks kavandatud ettevaatusabinõud,
- töötajate kokkupuudet ohuteguritega ärahoidvad tehnilised ja korralduslikud meetmed.

4. Nõukogu võib kooskõlas asutamislepingu artiklis 118a sätestatud menetlusega muuta käesoleva artikli lõike 1 alusel tehtud keeldude loetelu, selleks et lisada sellesse keemilisi mõjureid või töid.

*Artikkel 10***Tervisekontroll**

1. Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artikli 14 kohaldamist, annavad liikmesriigid korraldusi asjakohaseks tervisekontrolliks nende töötajate puhul, kelle tervise suhtes käesoleva direktiivi artiklis 4 osutatud hindamise tulemuste põhjal ilmneb risk. Nimetatud korraldused, kaasa arvatud täpsustatud nõuded tervise- ja ohtlike ainetega kokkupuute andmeid sisaldavate toimikute ja nende kättesaadavuse kohta, võetakse tarvitusele kooskõlas siseriikliku seaduse ja/või tavaga.

Tervisekontroll, mille tulemusi võetakse arvesse konkreetsel töökohal ennetusmeetmeid kohaldades, on asjakohane, kui:

- töötaja kokkupuude ohtliku keemilise mõjuriga on selline, et kindlaksmääratavat haigust või ebasoodsat toimet tervisele võib seostada sellise kokkupuutega, ning
- on tõenäoline, et haigus või toime võib ilmnedda töötaja konkreetsetes töötingimustes, ning
- uurimismeetodid on töötajate suhtes madala riskiga.

Peale selle tuleb haiguse või toime näidustuste avastamiseks kasutusele võtta kehtivad meetodid.

Kui siduv bioloogiline piirnorm on määratud II lisas kehtestatu järgi, tuleb kooskõlas nimetatud lisas sätestatud korraga kõnealuste ohtlike mõjuritega töötamiseks läbida kohustuslikult tervisekontroll. Selline nõue tehakse töötajatele teatavaks enne, kui neile antakse töö, mis on seotud riskiga puutuda kokku kõnealuste ohtlike keemiliste mõjuritega.

2. Liikmesriigid annavad korraldusi, et iga töötaja kohta, kes lõike 1 nõuete kohaselt läbib tervisekontrolli, koostatakse toimik tervise ja ohtlike mõjuritega kokkupuute kohta, mida hoitakse ajakohastatuna.

3. Toimikus tervise ja ohtlike mõjuritega kokkupuute kohta sisaldub tervisekontrolli tulemuste kokkuvõte ning kõik isiku kokkupuudet iseloomustavad jälgimisandmed. Bioloogiline jälgimine ja sellega seotud nõuded võivad olla tervisekontrolli osaks.

▼B

Toimikut tervise ja ohtlike mõjuritega kokkupuute kohta peetakse sellisel kujul, et seda oleks võimalik kasutada ka hiljem, võttes arvesse konfidentsiaalsusnõuet.

Pädevale asutusele antakse taotluse korral asjakohaste toimikute koopiad. Töötajal on taotluse korral õigus tutvuda isiklikult temaga seotud toimikuga tervise ja ohtlike ainetega kokkupuute kohta.

Ettevõtte tegevuse lõpetamise korral antakse sellised toimikud pädevasse asutusse.

4. Kui arstliku läbivaatuse tulemusena:

— leitakse töötajal kindlaksmääratav haigus või kahjulik toime tervisele, mis arsti või töötervishoiuspetsialisti arvates on tööl ohtlike keemiliste mõjuritega kokkupuutumise tagajärg, või

— leitakse, et on ületatud siduvat bioloogilist piinormi,

teatab arst või mõni teine vastava kvalifikatsiooniga isik töötajale temaga seotud tulemustest, kaasa arvatud teave ja soovitused tervisekontrolli kohta, mis ta peab pärast ohuteguritega kokkupuute lõppemist läbima, ning

tööandja:

— vaatab läbi artikli 4 lõike 1 kohaselt tehtud riski hindamise,

— vaatab läbi meetmed, mis on artiklite 5 ja 6 kohaselt ette nähtud riski kõrvaldamiseks või vähendamiseks,

— võtab arvesse töötervishoiuspetsialisti või muu vastava kvalifikatsiooniga isiku või pädeva asutuse soovitusi, rakendades riski kõrvaldamiseks või vähendamiseks nõutavaid meetmeid kooskõlas artikliga 6, kaasa arvatud võimalus paigutada töötaja teisele tööle, kus ei ole kokkupuute jätkumise riski,

— korraldab tervisekontrolli jätkamist ja tagab teiste, samamoodi ohuteguritega kokku puutunud töötajate tervisliku seisundi kindlakstegemise. Sellistel juhtudel võib pädev arst või töötervishoiuspetsialist teha ettepaneku, et ohuteguritega kokku puutunud isik läbiks arstliku kontrolli.

Artikkel 11

Töötajate konsulteerimine ja osalemine

Töötajate ja/või nende esindajate konsulteerimine ja nende osalemine toimub direktiivi 89/391/EMÜ artikli 11 kohaselt käesoleva direktiiviga reguleeritud küsimustes, kaasa arvatud selle lisad.

▼ B*Artikkel 12***Lisade kohandamine, tehniliste juhendite ettevalmistamine ja vastuvõtmine****▼ M3**

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 12a vastu delegeeritud õigusakte lisades üksnes tehniliste muudatuste tegemiseks, et võtta arvesse keemiliste mõjuritega seotud tehnilist ühtlustamist ja standardimist, tehnilist arengut, muudatusi rahvusvahelistes standardites või spetsifikaatides ja keemilisi mõjureid käsitlevaid uusi leide.

Kui nõuetekohaselt põhjendatud ja erakorralistel juhtudel, mis kujutavad endast vahetut, otsest ja tõsist ohtu töötajate ja muude isikute füüsilisele tervisele ja ohutusele, on tungiva kiireloomulisuse tõttu vaja võtta meetmeid väga lühikese aja jooksul, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele artiklis 12b sätestatud menetlust.

▼ B

2. Komisjon koostab praktilised juhendid, mis ei ole siduvat laadi. Nimetatud juhendid on suunatud artiklites 3, 4, 5 ja 6 ning II lisa I jaos osutatud küsimustele.

Vastavalt otsusele 74/325/EMÜ konsulteerib komisjon kõigepealt tööhutuse, tööhügieeni ja tervishoiu nõuandekomiteega.

Riikliku poliitika väljatöötamisel töötajate ohutuse ja tervise kaitseks võtavad liikmesriigid käesolevat direktiivi kohaldades arvesse nimetatud juhendeid niipalju kui võimalik.

▼ M3*Artikkel 12a***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 3 lõikes 2 ning artikli 12 lõikes 1 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 26. juulist 2019. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 3 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 1 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

▼ M3

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 3 lõike 2 ja artikli 12 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 12b***Kiirmenetlus**

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstege misel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.

2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 12a lõikes 6 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.

▼ B*Artikkel 13***Varasemate direktiivide kehtetuks tunnistamine või muutmine**

1. Direktiivid 80/1107/EMÜ, 82/605/EMÜ ja 88/364/EMÜ tunnistatakse kehtetuks artikli 14 lõikes 1 osutatud kuupäeval.

2. Nõukogu 19. septembri 1983. aasta direktiivi 83/477/EMÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl (teine üksikdirektiiv direktiivi 80/1107/EMÜ artikli 8 tähenduses) ⁽²⁾ muudetakse järgmiselt:

a) artikli 1 lõike 1 esimeses lauses jäetakse välja järgmised sõnad:

„mis on teine üksikdirektiiv direktiivi 80/1107/EMÜ artikli 8 tähenduses“;

⁽¹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 263, 24.9.1983, lk 25. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 91/382/EMÜ (EÜT L 206, 29.7.1991, lk 16).

▼B

b) artikli 9 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Käesoleva direktiivi lisade tehnilise arenguga kohandamiseks vajalikud muudatused võetakse vastu töötajate tervishoidu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamist käsitleva nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiivi 89/391/EMÜ (*) artiklis 17 sätestatud korra kohaselt.

(*) EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1.”;

c) artikli 15 lõike 1 teises alalõigus asendatakse sõnad „direktiivi 80/1107/EMÜ artiklis 10 sätestatud korras”

sõnadega „direktiivi 89/391/EMÜ artiklis 17 sätestatud korras”

3. Nõukogu 12. mai 1986. aasta direktiivi 86/188/EMÜ töötajate kaitse kohta müraga kokkupuutest tingitud ohtude eest tööol (!) muudetakse järgmiselt:

a) artikli 1 lõikes 1 jäetakse välja järgmised sõnad:

„mis on kolmas üksikdirektiiv direktiivi 80/1107/EMÜ tähenduses”;

b) artikli 12 lõike 2 teine lõik asendatakse järgmisega:

„I ja II lisa kohandatakse tehnilise arenguga tööohutuse ja tervishoiu parendamist edendavate meetmete kehtestamist käsitleva nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiivi 89/391/EMÜ (*) artiklis 17 sätestatud korras.

(*) EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1.”

4. Direktiivis 83/477/EMÜ ja direktiivis 86/188/EMÜ tehtud muud viited direktiivile 80/1107/EMÜ on vananenud alates nimetatud direktiivi kehtetuks tunnistamise päevast.

5. Direktiivid 91/322/EMÜ ja 96/94/EÜ jäävad kehtima.

IV JAGU

Lõppsätted

Artikkel 14

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 5. mail 2001. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid võtavad nimetatud meetmeid, lisavad nad nende meetmete ametliku avaldamise korral nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

(!) EÜT L 137, 24.5.1986, lk 28.

▼B

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud või võetavate siseriiklike õigusnormide teksti.

▼M1

▼B

Artikkel 16

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 17

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼M4

I LISA

SIDUVATE TÖÖKESKKONNA OHTLIKE AINETE PIIRNORMIDE LOETELU

Aine nimetus	EÜ nr ⁽¹⁾	CASi nr ⁽²⁾	Piirnormid						Märke	Üleminekumeetmed
			8 tundi ⁽³⁾			Lühiajaline ⁽⁴⁾				
			µg/m ³ ⁽⁵⁾	ppm ⁽⁶⁾	f/ml ⁽⁷⁾	µg/m ³ ⁽⁵⁾	ppm ⁽⁶⁾	f/ml ⁽⁷⁾		
Diisotsüanaadid (mõõdetud NCOdes ⁽¹⁰⁾)			6			12			Nahk ⁽⁸⁾ Naha ja hingamisteede sensibiliseerimine ⁽⁹⁾	Kuni 31. detsembrini 2028 kohaldatakse 8-tunnise vaatlusperioodi piirnormi 10 µg NCO/m ³ ja lühiajalise kokkupuute piirnormi 20 µg NCO/m ³ .

⁽¹⁾ EÜ nr, st Einces, ELINCS või NLP, on aine Euroopa Liidus ametlikult kasutatav number, nii nagu see on määratletud määruse (EÜ) nr 1272/2008 VI lisa 1. osa punktis 1.1.1.2.

⁽²⁾ CASi nr: Chemical Abstracts Service'i registrinumber.

⁽³⁾ Mõõdetud või arvatud 8-tunnise vaatlusperioodi ajaliselt kaalutud keskmisena.

⁽⁴⁾ Lühiajalise kokkupuute piirnorm. Piirnorm, millest suuremat kokkupuudet ei tohiks esineda ja mis põhineb 15-minutilise vaatlusperioodil, kui ei ole märgitud teisiti.

⁽⁵⁾ µg/m³ = mikrogrammi õhu kuupmeetri kohta 20 °C ja 101,3 kPa (760 mm elavhõbedasammast) juures.

⁽⁶⁾ ppm = mahumiljondikku õhus (ml/m³).

⁽⁷⁾ f/ml = kiudu milliliitri kohta.

⁽⁸⁾ Võib kokkupuutel nahaga oluliselt suurendada kogu organismi koormatust.

⁽⁹⁾ Aine võib põhjustada naha ja hingamisteede sensibiliseerumist.

⁽¹⁰⁾ NCO viitab diisotsüanaadiühendite isotsüanaadi funktsionaalrühmadele.

▼ B

II LISA

SIDUVAD **BIOLOOGILISED PIIRVÄÄRTUSED** JA
TERVISEKONTROLLIGA SEOTUD MEETMED

▼ M4 _____

▼B*III LISA***KEELUD**

Järgnevalt esitatud keemiliste mõjurite tootmine, töötlemine või tööl kasutamine ja nimetatud keemiliste mõjuritega seotud tööd on keelatud. Keeldu ei kohaldata, kui keemiline mõjur esineb teise keemilise mõjuri koostises või jäätmena ja kui on tagatud, et tema enda kontsentratsioon selles on väiksem kui kindlaksmääratud norm.

a) keemilised mõjurid

EINECSI nr ⁽¹⁾	CASi nr ⁽²⁾	Mõjuri nimetus	Kontsentratsioonipiir eranditele
202-080-4	91-59-8	2-naftüülamiin ja selle soolad	0,1 mahuprotsenti
202-177-1	92-67-1	4-aminodifenüül ja selle soolad	0,1 mahuprotsenti
202-199-1	92-87-5	Bensidiin ja selle soolad	0,1 mahuprotsenti
202-204-7	92-93-3	4-nitrodifenüül	0,1 mahuprotsenti

⁽¹⁾ EINECS: Euroopa kaubanduslike keemiliste ainete loetelu.

⁽²⁾ CAS: *Chemical Abstract Service*'i number.

b) tööd

Ei ole.